

ORLOGSMUSEETS MODELBYGGERLAUG

Formandens beretning 2012/2013

Orlogsmuseets Modelbyggerlaug har haft et år fuldt besat med aktiviteter.

Bestyrelsen

I efteråret 2012 valgte Peter Maack at udtræde af bestyrelsen af personlige årsager, og Sven Holm-Jensen indtrådte derfor i kraft af sin post som suppleant. Bestyrelsen valgte derpå at invitere Flemming Petersen fra Fredensborg til at deltage i bestyrelsesmøderne som observatør.

Vi skylder Peter Maack stor tak for hans utrættelige indsats, ikke bare som enestående modelbygger, men også som bestyrelsesmedlem og kasserer gennem mange år.

Kontingent 2013

I januar udsendte vi for andet år i træk meddelelse om kontingentindbetaling pr. e-mail. I 2012 var det spændende at se, hvordan medlemmerne tog imod overgangen fra giroindbetaling til bankoverførsel, i år havde de fleste allerede vænnet sig til det. Det var nødvendigt at udsende påmindelser til cirka en tredjedel af medlemmerne, men resultatet har været tilfredsstillende på trods af det lidt større ekstraarbejde med restancer. Forklaringen på antallet af påmindelser er muligvis, at det er nemt at overse eller glemme et vedhæftet dokument, når der skal betales regninger.

Sidste år udsendte vi til betalende medlemmer et medlemsbevis, man kan skrive ud eller fremvise elektronisk ved besøg på museet.

Medlemsbeviserne bliver udsendt ad hoc, men vi arbejder med en mere rationel metode.

Modelbyggerne har gratis adgang til Orlogsmuseet, og som noget nyt er der også genindført gratis adgang for medlemmer af OMBL til Tøjhusmuseet mod forevisning af medlemskort.

Medlemsantal

I talende stund har laugget 100 medlemmer. Heraf er de 96 betalende, to er æresmedlemmer og to er fødte medlemmer som repræsentanter for Orlogsmuseet.

Siden sidste generalforsamling har der været otte udmeldelser, de fleste i tilknytning til kontingentmeddelelsen. Med en enkelt undtagelse er alle udmeldelser begrundet i helbred, tid eller økonomi. Ingen udmeldelser afspejlede utilfredshed med laugets arbejde.

Periodens udmeldelser modsvares af syv indmeldelser, som fordeler sig over hele året. Det er som helhed tilfredsstillende, men giver også anledning til overvejelser over hvervning af nye medlemmer. Det er tanker, der ikke er fremmede for os; vi har tidligere forsøgt os med tiltag i den henseende.

Økonomi

Kontingentet går som altid til medlemsaktiviteter af forskellig art. Lauget har til sine lokaler f.eks. anskaffet to løfteborde, som gør god fyldest ved bl.a. bygning og rigning af store modeller; der er indkøbt et antal nye maskiner, så køen af medlemmer ved dem kan gøres kortere; og der er anskaffet f.eks. klinger til høvle m.v. Herudover modtager Poul Beck som fabrikmester et mindre rådighedsbeløb til løbende udgifter.

Den store post på budgettet er udgiften til Marinehistorisk Tidsskrift. Den steg overraskende med 26 procent i 2012 og må påregnes at beløbe sig til det samme i 2013. Udgiften beregnes som et forholdstal mellem Marinehistorik Selskab/Orlogsmuseets Venner og OMBL og er således betinget af det samlede antal trykte eksemplarer.

Byggeaktiviteter

OMBL har løbende en række modelbyggeprojekter i gang. Som sidste år er der tale om en hel del, nemlig: Dioramaet over Holmen 68, Nyholms Mastekran, kongebåden SVANEN fra 1763, fregatten ROLF KRAKE fra 1955, korvetten TRITON fra 1955, en torpedo-missilbåd af Willemoes-klassen fra 1975, fregatten PEDER SKRAM fra 1966 og torpedobåden GLENTEN fra 1933. Som noget nye er Frank Ebbe gået i gang med at reparere modellen af Royal Sovereign, der led så krank en skæbne under flytning for så mange år siden.

Andre aktiviteter

Formanden, P.H. Westh, og fabrikmesteren, Poul Beck, har foretaget en omfattende gennemgang af Orlogsmuseets samlinger for at notere fejl og mangler ved modeller, herunder skiltning og andet relevant. Det har ført til ideer om større informations-tæthed i samlingerne, som vil blive diskuteret med museet ved en relevant lejlighed. Gennemgangen førte også til, at Poul Beck påbegyndte udarbejdelsen af en decideret oversigt over Modelbyggerlaugets historie, som nu er færdig og under gennemlæsning.

I bestræbelserne på at opfylde laugets formålspargraf er der nedsat en afgrænset studiegruppe med det formål at udbrede Niels Probsts forskning i historisk rekonstruktion til medlemmerne. Arbejdet har et langsigtet perspektiv med vidensbevaring og

formidling og udvikling af medlemmernes kompetencer.

Den tidligere annoncerede konkurrence og udstilling, Modelskib 2012, blev tidligere i perioden udsat af praktiske årsager. Bestyrelsen tager stilling til en fremtidig afholdelse på et senere tidspunkt.

OMBL 25 år

Gennemgangen af laugets historie understreger, at det i 2013 er 25 år siden, der blev afholdt stiftende generalforsamling den 26. marts 1988. Siden da er det blevet til mindst 56 projekter, der er afleveret til Orlogsmuseet og indgået i samlingerne. Det er en stor præstation, at frivillige på den måde har bidraget substantielt til præsentationen af flådens historie.

De 25 år vil blive markeret ved en lejlighed, som bliver fastlagt af bestyrelsen og meddelt medlemmerne, så så mange som muligt får lejlighed til at fejre indsatsen.

Kommunikation

Kommunikationen med medlemmerne foregår som førhen via Marinehistorisk Tidsskrift og nu oftere og oftere tillige via laugets elektroniske nyhedsbreve, der tilsendes medlemmerne via e-mail.

Herudover er lauget til stede på Facebook, hvor der findes en gruppe, Orlogsmuseets Modelbyggerlaug, der er åben for alle interesserede, medlemmer som ikke-medlemmer. Der er i øjeblikket 34 medlemmer af gruppen, hvoraf nogle få er medlemmer af lauget. Her vises billeder og efterspørges og kommenteres oplysninger fra mange kanter.

Desuden har lauget en såkaldt Twitter-profil, som ikke er så voldsomt aktiv endnu; men det arbejdes der på. På Twitter skriver brugerne korte meddelelser på max. 140 tegn, som andre så kan læse og interessere sig for. Twitter blev f.eks. brugt under Kulturnatten og under laugets udflugt i Kø-

benhavn i 2012, hvor der blev udsendt billeder, mens tingene foregik. Twitter er et eksempel på en informationskanal i rivende udvikling. Lauget findes under navnet @Modelbyggerlaug.

Sidst, men ikke mindst har lauget en hjemmeside, som er en del af det mere officielle ansigt udadtil.

Formålet med alt dette er at være så synlig som muligt på flere forskellige fronter. Som al kommunikation er det en proces.

Orlogsmuseet

De organisatoriske omlægninger af Statens Forsvarshistoriske Museum i 2012 har fundet et roligere leje, og museumsinspektør Jakob Seerup har således nu officielt ansvaret for Orlogsmuseet. Lauget har en løbende og frugtbar kontakt med ham og har afholdt et antal positive og konstruktive møder med den konstituerede direktør, Jens Carl Kirchmeier-Andersen.

Formanden og fabrikmesteren har derudover afholdt et antal orienterende møder med den afgangende direktør, Ole Frantzen, som har været inddraget i et projekt om istandsættelse af kælderetagen på Orlogsmuseet. Arbejdet er uafsluttet.

Medlemsaktiviteter

Efter en periode med reduceret antal laugsaftener, de såkaldte onsdagsaftener, har vi opjusteret indsatsen og har således afholdt fuldt program i perioden. Det drejer sig om følgende:

- 5. september 2012: Tom Wismann, Tysk jagt i Syd-atlanten 1940-41
- 3. oktober 2012: Claus Rohden Olesen, Vraget af Dannebrog i Køge Bugt
- 7. november 2012: Niels Probst om rekonstruktion af historiske skibe

- 7. december 2012: Julekomsammen – ca. 30 deltagere
- 9. januar 2013: Fremvisning af medlemmernes egne modeller
- 6. februar 2013: Jakob Seerup – omvisning på Tøjhusmuseet
- 6. marts 2013: William Heering om kinesiske junker

Med gratis forfriskninger til de fremmødte og annoncering i nyhedsbrevene har aftenerne vist sig en stor succes, og fremmødet har holdt sig stabilt på mellem 18 og 25 pr. gang. Det svarer til mellem en fjerdedel og en femtedel af medlemsskaren, hvilket er bemærkelsesværdigt.

Lauget har i perioden desuden afholdt to udflugter for medlemmerne:

- 17. april 2012: Tur til Georg Stage, fyrskib og sejl-magerværksted
- 19. juni 2012: Tur til Hveen

Turen til Hveen havde et fåtal af deltagere. Det var skuffende i forhold til planlægningen af arrangementet.

Kulturnatten 2012 blev afholdt som i 2011 som et samarbejde mellem flere institutioner med relation til Holmen, heriblandt Orlogsmuseet og Modelbyggerlauget. Besøgstallet var forøget i forhold til 2011. På Nyholm besøgte omkring 300 Arresten, og på Orlogsmuseet talte man til mere end 750 besøgende. Lauget havde plads i skolestuen, og en lysdiodepil, der blev fremstillet til formålet, havde en overraskende stor virkning, så de tilstedeværende modelbyggere fik talt med størsteparten af alle besøgende.

Henvendelser fra tredjemand

Lauget bliver jævnligt kontaktet af tredjemand, der ønsker en opgave af den ene eller den anden løst. Typisk drejer det sig om rensning/reparation af kirkeskibe af kategori B (som kun må håndteres af erfarne modelbyggere). Opgaverne bliver løst ad hoc.

Gaver

Vi er så heldige, at Peter Maack efter at være holdt op som aktiv modelbygger ønskede at overdrage sit værktøj og sine remedier til lauget. De er blevet hentet til Arresten, og vi sætter stor pris på det og de fantastisk fine halvfabrikata, Peter har fremstillet gennem tiderne.

Emanuel Bassols, der i 1980 og 1990'erne fremstillede en række dioramaer, som er opstillet på museet, afgik desværre ved døden i perioden, og lauget har været så heldigt at få overdraget en lang række af hans halvfabrikata, som er bragt ud til Arresten. Emanuel Bassols byggede i meget lille skala, og det er fascinerende at nærstudere hans arbejder.

Lauget har derudover via Jakob Seerup fået overdraget et antal konstruktionstegninger fra en tidligere modelbygger. Her findes bl.a. tegninger af Sorte Sara (ministrygeren MS 1) fra Anden Verdenskrig.

Fremtiden

Fremtiden rummer en genetablering af Peter Maacks hjemmeside, som desværre er inaktiv i øjeblikket, men endda efterspurgt i udlandet på grund af sine billeder og sit informationsniveau.

Udstillingerne i laugets monter på Orlogsmuseet påregnes udskiftet med halve års mellemrum. En kommende tænkes at være Emanuel Bassols virke, en anden en udstilling i anledning af Jyllandsslaget under Første Verdenskrig.

Sidst men ikke mindst har lauget fået løfte om en decideret ønskeliste fra Orlogsmuseet på nye modeller, der tænkes indlemmet i samlingerne.

Tak

Der skal lyde en stor tak til vores samarbejdspartnere: Statens Forsvarshistoriske Museum, Søværnet, Marinehistorisk Selskab/Orlogsmuseets Venner samt ikke mindst alle laugets medlemmer, som yder en uvurderlig indsats for konsolidering af Museets samlinger, bevaring af bestående modeller og udbredelse af glæden ved modelbygning.

Poul Henrik Westh